

Πελοπν. (Γορτυν.) (ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς μορφώσεως). Τὸ γνωμ. εἰς παραλλαγ. κ. ἀ. Τὰ γράμματα εἶναι δευτέρο μάτι (συνών. μετὴν προηγουμ.) Μακεδ. (Καστορ.) Ἐκεὶς ποὺ ξέρει γράμματα, ἔχει ἓνα μάτι κ' ἓν' ἀφτὶ περ' σότερο ἀπ' τσ' ἄλλους (συνών. μετὴν προηγουμ.) Χίος (Πυργ.) Τὰ γράμματα εἶναι φῶς (συνών. μετὴν προηγουμ.) Στερελλ. (Κολάκ.) Ὅποιος ξέρει γράμματα, ἔχει ἄρματα (συνών. μετὴν προηγουμ.) Θράκ. (Σουφλ.)

Ἄς ἤξιρα δυὸ γράμματα κι ἄς ἤμαν μ' ἓνα μάτι (συνών. μετὴν προηγουμ.) Στερελλ. (Φθιώτ.)

Ὅποιος ξέρει γράμματα, | ξέρει τὸ κάμωμά του (ὁ πεπαιδευμένος ξέρει πῶς νὰ πράξῃ εἰς τὴν κατάλληλον στιγμὴν) Ἑπτάν.

Τὰ γράμματα εἶναι καλά, μὰ νὰ 'χῃς νοῦ καὶ γνώση (εἶναι ὠφέλιμος ἢ μόρφωσις, ὅταν συνεπικουρῇται ἀπὸ τὴν λογικὴν) Κρήτ. (Μόδ.) Νίσυρ. Τὸ γνωμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. Ἀλλὰ τὰ γράμματα κι ἄλλος ὁ νοῦς (συνών. μετὴν προηγουμ.) Ρόδ. Τὸ γνωμ. εἰς παραλλαγ. κ. ἀ.

Κάλλιο πέντε γράμματα | παρὰ πέντε πρόβατα (ὅτι ἡ μόρφωσις εἶναι σημαντικώτερα ἀπὸ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Κοζ.) Ἀρμα καὶ γράμμα πὸ χειροῦ (δὲν πρέπει νὰ παραμελῇται ἡ τέχνη τῶν ὀπλων καὶ ἡ σπουδὴ, διότι λησιμονοῦνται) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ἡ θάλασσα σούνιτι, τὰ γράμματα δὲ σούνουνδὶ (ὅτι ἡ μόρφωσις εἶναι ἀτελείωτος) Θεσσ. (Τύρναβ.)

Τὰ γράμματα φαντάγματα, νιέ μ', τὴν λύραν παίζον (εἰρων. ἐπὶ τῶν καταφρονούντων τὴν παιδείαν) Ἀμισ. Τραπ. Χαλδ. Γράμμαν 'κὶ ξέρ' ἄμιον στραβὸν κοσσάρ' ἔν' (ὅποιος δὲν ἔχει μόρφωσιν εἶναι σὰν τυφλὴ κόττα) Ἰμερ. Τὰ πολλὰ τὰ γράμματα τῇ δαβόλ' εἶν' (ὁ πολὺ ἐγγράμματος εἶναι τοῦ διαβόλου, εἶναι ἄθεος) Σάντ. || Ἄσμ.

Χανιώτες γιὰ τ' ἄρματα, | Ρεθυμνιώτες γιὰ τὰ γράμματα, Καστρινοὶ γιὰ τὸ ποτήρι, Λασιθιώτες καθάρειοι χοῖροι (Καστρινοὶ = Ἡρακλειώτες, καθάρειοι χοῖροι = ἐντελῶς γουρούνια) τὸ γνωμ. ἐκφράζει παλαιότεραν ἀντίληψιν διὰ τοὺς κατοίκους τῶν διαφόρων νομῶν τῆς Κρήτης Κρήτ.

Τῶαι σὰν ἡξέρεις γράμματα, | Ἑλληνικά περάσματα. πές μας τὴν ἀρφαβήτ-ταν, | νὰ 'θῃς τόθ-Θεὸ βοήθεια (ἀπὸ τὰ κάλαντα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους) Χίος (Πισπιλ.) Τὸ ἄσμ. εἰς παραλλαγ. κ. ἀ.

Φεγγαράκι μου λαμπρό, | φῶτα μου νὰ περπατῶ, νὰ πηγαίνω 'ς τὸ σχολεὸ | νὰ μαθαίνω γράμματα, τοῦ θεοῦ τὰ πράματα

(ἄσμα ἀδόμενον κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, ὅταν τὰ παιδιά, διὰ νὰ μορφωθοῦν, ἐπήγαιναν νύκτα εἰς τὸ σχολεῖον) κοιν.

Μικρὲ μου, ποῦ 'ν' τὰ γράμματα, | τρανέ μου, ποῦ 'ν' ὁ νοῦς σου;

—Τὰ γράμματά 'ναι 'ς τὸ χαρτί | κι ὁ νοῦς μου πέρα-πέρα Μακεδ. Ἡ σημ. ἀρχ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Πρόδρ. (ἐκδ. Hesselting-Pernot) 4,19 «ἀνάθεμαν τὰ γράμματα, Χριστέ, κι ὅπου τὰ θέλει». Πβ. καὶ Ἑρωτόκρ. (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.) Α 68 «καὶ σὰ βασίλισσας παιδί καὶ ρῆγα θυγατέρα, | πόθο μεγάλον ἤβανε στὸ γράμμα νύχτα μέρα». 10) Τὸ ὑπὸ τῆς μοίρας γεγραμμένον, τὸ πεπρωμένον Θράκ. (Αἰν. κ. ἀ.) Πόντ. (Τραπ.) Στερελλ. (Γραν.) : Γράμμαν ἔτον, θὰ ἐγίνοντον (ἦτο πεπρωμένον, θὰ ἐγίνετο) Τραπ. Γράμμαν ἔτον 'ς σὸ κεφάλιν ἀτ' (ἦτο πεπρωμένον εἰς τὴν κεφαλὴν του) αὐτόθ. || Φρ. Κακά γράμματα εἶχα (εἶχαν κακὸν πεπρωμένον) Αἰν. Μαῦρα γράμματα εἶχα (συνών. μετὴν προηγουμ.) Θράκ. Κακά μ' γράμματα (ἢ κακὴ μου μοῖρα) Γραν. Συνών. γ ρ α μ μ έ ν ο, γ ρ α φ ή, γ ρ α φ τ ό, κ ι-

σ μέ τ, μ ο ῖ ρ α, ρ ι ζ ι κ ό, τ υ χ ε ρ ό, τ ύ χ η. β) Αἰ ρ α φ αὶ τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου (ἡ σημασία προήλθεν ἀπὸ τὴν λαϊκὴν ἀντίληψιν ὅτι εἰς αὐτὰς γράφεται ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου) Μακεδ. (Ἄρν.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κερπιν. Ὀλυμπ.) Πόντ. (Τραπ.) Σκίαθ.—Α. Παπαδιαμ., Νοσταλγ., 32: Τὰ γράμματα τοῦ πεθαμένου Καλάβρυτ. Τὸ κούκουρο ἔχει γράμματα (κούκουρο=κεφάλι) Κερπιν. Νὰ ἐδῶ εἶναι τὰ γράμματα, ποὺ γράφουν τὴ μοῖρα μας, εἶπε δεικνύουσα τὰ ἱερογλυφικά ἐκεῖνα σημεῖα τῆς συναρμογῆς τοῦ μετώπου, ἐδῶ εἶναι γραμμένο ὅλο τὸ ριζικό μας Α. Παπαδιαμ., ἔνθ' ἄν. 11) Κατὰ πληθ., οἱ ὄρχεις τῶν ζώων κατ' εὐφημισμὸν, ἴσως ἀπὸ τὰς κυανᾶς γραμμὰς τὰς ὁποίας ἔχουν Ἡπ. (Μαργαρ.) Κύπρ. : Ἐν τρώω τὰ γράμματα τοῦ τράουλου, γιατί τσικνώνουν (ἐν=δέν, τράουλος=τράγος) Κύπρ. Κι αὐτεῖν' ἡ ἀβδέλλα πιάνεται νὰ ποῦμε μέσα 'ς τὰ γράμματα τοῦ σφαχτοῦ Μαργαρ. Συνών. ἄ γ γ υ ἄ (εἰς λ. ἄ γ γ υ ὀ 6), ἄ μ ἄ λ α γ α (εἰς λ. ἄ μ ἄ λ α χ τ ο ς γ 1), ἄ μ α ρ τ ω λ ἄ (εἰς λ. ἄ μ α ρ τ ω λ ὀ ς Β 2), ἄ μ ε λ έ τ η τ α (εἰς λ. ἄ μ ε λ έ τ η τ ο ς 1 ι θ), ἄ ρ χ ῖ δ ι α (εἰς λ. ἄ ρ χ ῖ δ ι 1), ἄ ρ χ ο ν τ ἄ δ ε ς (εἰς λ. ἄ ρ χ ο ν τ α ς Β 2), ἄ χ α μ ν ἄ (εἰς λ. ἄ χ α μ ν ὀ ς), γ ρ α μ μ έ ν α, (εἰς λ. γ ρ ἄ φ ω Β 2 ζ), γ ρ α φ τ ἄ (εἰς λ. γ ρ α φ τ ὀ ς), δι δ ύ μ ι α, σ β ἄ χ ι α, τ ρ υ φ ε ρ ἄ (εἰς λ. τ ρ υ φ ε ρ ὀ ς), τ ρ υ φ ε ρ ο υ λ ι α (εἰς λ. τ ρ υ φ ε ρ ο ὕ λ η ς). 12) Εἰδος σταθμίου πρὸς καθορισμὸν μικροῦ βάρους, τὸ ἐν εἰκοστὸν τέταρτον τῆς οὐγγιάς, εἴκοσι κόκκοι Ν. Παπαδοπ., Ἑμπορ. Ἑγκυκλ., 7. Ἡ σημ. καὶ Ἑλληνιστ. Βλ. Ἀνδρόμαχ. παρὰ Γαλην. 13, 114. Ἐπίσης καὶ Βυζαντ. Βλ. Γεωπον. 1, 13, 2 «κρόκον βάλλουσι γράμματα γ'». 13) Στίγμα, κηλὶς Θεσσ. (Γερακάρ.) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) : Ἐφτεασ' γράμμα (ἐνν. τὸ φύλλον τοῦ καπνοῦ) Μοσχοπόταμ. Πρῶτα τοῦ πατόφ' ἄλλου πρέπ' νὰ ἡλιαστῇ μὴ πολλὴ ζέστ', γιὰ νὰ μὴ βγάλ' γράμματα Γερακάρ. 14) Κατὰ πληθ., ἀσβεστόχριστα πλαίσια πλακῶν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς θύρας οἰκίας Μακεδ. (Σιάτ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γράμματα καὶ ὡς τοπων. πολλαχ. ἔνεκα ἐπιγραφῶν αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς διαφόρους τόπους.

γραμμαῤιο τό, λογ. κοιν. γραμμαῤιου βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. γ ρ α μ μ ἄ ρ ι ο ν, ὑποκορ. τοῦ γ ρ ἄ μ μ α. Ἡ νεωτέρα σημ. ἐκ τοῦ γαλλικοῦ *gramme*.

Τὸ χιλιοστὸν τοῦ χιλιογράμμου λόγ. κοιν.: Δῶσε μου διακόσα πενήντα γραμμαῤια καφὲ κοιν. Χάσαμε ἀπὸν τότι ἀπ' βγῆκι τοῦ ἔλ'ο κι τοῦ γραμμαῤιου Ἀλόν. Θέλου τρακόσα γραμμαῤια ζάχαρ' αὐτόθ.

γραμματάκι τό, κοιν. γραμματάτσι Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γραμματάτθι Κορσ. γραμματσάκι Κρήτ. (Κίσ. κ. ἀ.) —Γ. Μαθιουδ., Λουλούδ. 36 Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανῶδ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. γ ρ ἄ μ μ α.

1) Διακόσμησις ἐκ κεντήματος εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἑορταστικοῦ ὑποκαμίσου τῶν γυναικῶν Α. Χατζημιχ., Ἑλλην. λαϊκ. τέχν., 121 : Οἱ σκοῦτες ἔχουν 'ς τὸ κάτω μέρος γιὰ περιθώριο μικρὰ ἀπλᾶ κεντήματα καὶ παρακάτω τὸ μαῦρο γραμματάκι. 2) Μικρὸν γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου κοιν.: Εἶναι κᾶτι γραμματάκια, δὲν τὰ βγάζω, δὲν τὰ διαβάζω. Κάνει κᾶτι γραμματάκια σὰν ψεῖρες κοιν. Γράψε ὁμορφα γραμματσάκια Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 3) Ἡ σύντομος ἐπιστολὴ σύνθη.: Στείλε μου κᾶνα γραμματάκι συνηθ. Ἐλα νὰ μοῦ κἀνης ἓνα γραμματσάκι (κἀνης=γράφης) Νάξ. (Γαλανῶδ.) Ὅσον ὑστεριὰ κάνει ἓνα γραμματσάκι καὶ τὸ

δούδει τοῦ κοπελιοῦ νὰ τὸ πάη 'ς τὸ παλάτι (ἐκ παραμυθ.) Γ. Μαθιουδ., ἐνθ' ἄν. Τὸ χθεσινὸ σου γραμματάκι μοῦ λέει πολλά, ἀλλὰ δὲ μοῦ ἐξηγεῖ τίποτα ἀπολύτως Γ. Ξενοπ., Μυστικ. ἀρραβῶν., 30 || Φρ. Τὸ πάει τὸ γραμματάκι (ἐπὶ γυναικός· εἶναι ἐπιρρεπὴς εἰς ἐρωτικὰς σχέσεις) πολλὰ. Συνών. φρ. Τὸ πάει τὸ γράμμα. Τὰ γραμματάκια πᾶνε κ' ἔρχονται (ἐπὶ συχνῆς ἀλληλογραφίας ἐρωτευμένων) πολλὰ. Τὰ γραμματάκια συγχιάζουν κ' ἔρχονται (ἐπὶ ἡλικιωμένων ἀνθρώπων εἰς τοὺς ὁποίους ἐμφανίζονται διάφοροι σωματικαὶ ἐνοχλήσεις, ὡς προειδοποιητικὰ τρόπον τινὰ ἐπιστολαὶ τοῦ θανάτου) Σχινοῦς. || *Ἀσμ.

Πήγαινε τὸ γραμματάκι μου εἰς τὴν καλὴ τὴν ὥρα καὶ φίλα τ' ἀδερφάκι μου 'ς τὰ χεῖλη καὶ 'ς τὸ στόμα Θράκ. (Κασταν.) 4) Κατὰ πληθ., γράμμα 9, τὸ ὅπ. βλ., κοιν.: Ξέρει καλὰ γραμματάκια (εἶναι ἀρκετὰ μορφωμένος | κοιν. Μὲ 'κεῖνα τὰ γραμματάκια ποὺ ξέρει, κοιτάει νὰ ζήση κοιν. "Εμαθε διὰ γραμματάκια (ἔχει μικράν, ἀπὸ μὲν μὲν φωσιν) κοιν. Μ' ἔδωκε ὁ πατέρας μου 'ς τὸ σκολιὸν κ' ἔμαθα μὴν ἀράδα γραμματσάκια (ἐμορφώθη ὀλίγον) Κρήτ. (Κίς.) Αὐτός, εἶναι τὰ γραμματάκια του καλὰ (εἶναι ἀρκετὸν ἐγγράμματος) Σέριφ. "Εκεῖ ἔμαθα μερικὰ περισσότερα γραμματάκια I. Δραχούμ., Σαμοθρ. 87. "Αν τονὲ μαθαίνανε λίγα γραμματάκια, ἔμπαινε πονθενὰ γραφιάς κ' ἔβγαζε τὸ φωμὶ του Κ. Παρορ., "Απὸ τὴ ζωὴ τοῦ δειλ., 25. || Φρ. Εἶναι ἀλατισμένους ἀπὸ γραμματάκια (ὀλίγον μορφωμένους) Στερελλ. (Αἰτωλ.) || *Ἀσμ.

Γιὰ τὰ μαῦρα τῆς ματάκια | ἔχασα τὰ γραμματάκια Ψαρ.

"Εμένα οἱ γονῆδες μου τραγούδια δὲ μοῦ μάθαν, μόνο μ' ἔστειλαν 'ς τὰ σκολιὰ νὰ μάθω γραμματάκια Κορσ. Συνών. γράμμα τοῦ δι 1.

γραμματαλλαγή ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

"Εκ τῶν οὐς. γράμμα καὶ ἀλλαγὴ.

"Η ἀλληλογραφία.

γραμματάρα ἡ, πολλὰ καὶ Τσακων. (Πραστ.) γραμματάρα Νάξ. ("Απύρανθ.)

"Εκ τοῦ οὐς. γράμμα καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -άρα.

1) Μεγάλον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου ὡς πρὸς τὸ μέγεθος κοιν. καὶ Τσακων. (Πραστ.): Τί γραμματάρες εἰν' αὐτές; Γράφε τα μικρότερα πολλὰ. Μὲ πέντε τέτοιες γραμματάρες γεμίζει ἡ γραμμὴ πολλὰ. Τσι γραμματάρες εἰν' ἐντεῖ π' ἔσ' ποῖον; (τί μεγάλα γράμματα εἶναι αὐτὰ ποὺ κάνεις;) 2) "Η ἐκτεταμένη ἐπιστολὴ Νάξ. ("Απύρανθ.) Τσακων. (Πραστ.): Νὰ ρᾶρε νὰ γραμματάρα π' ἔκανε! (νὰ ἰδῆς μιὰ μεγάλη ἐπιστολὴ ποὺ ἦλθε!) Πραστ.

γραμματᾶς ὁ, Θράκ. (Σαμακόβ.)—Π. Παπαχριστοδ., Χαμέν. κόσμ., 72.

"Εκ τοῦ οὐς. γράμμα.

"Ο ταχυδρομικὸς διανομὸς ἐνθ' ἄν.: Τὸ γράμμα θὰ τὸ φέρῃ ὁ γραμματᾶς ὁ ἐμπιστευμένος καὶ τὸ ἀσήμι θὰ τὸ μετρήσῃ 'ς τὰ χεῖρα τῆς μητέρας πηγαίνοντας ἀπὸ σπῖτι σὲ σπῖτι Π. Παπαχριστοδ., ἐνθ' ἄν. Συνών. διανομέας, ταχυδρόμος.

"Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γραμματᾶς ὡς ὄν. κύρ. Θράκ. (Ση-λυβρ.) καὶ ὡς ἐπών. πολλὰ.

γραμματέας ὁ, λόγ. κοιν.

"Εκ τοῦ ἀρχ. οὐς. γράμμα τεύς.

"Ο γραμματεὺς, ὁ δημόσιος ἢ ἰδιωτικὸς ὑπάλληλος, ὁ ἐκτελὼν γραφικὴν ὑπηρεσίαν λόγ. κοιν.: "Ο γραμματέας τῆς κοινότητος - τοῦ δικαστηρίου - τοῦ συλλόγου. Τὸν ἔχει τὸν πῆρε γραμματέα του. Συνών. γράμματικὸς 1.

γραμματεία ἡ, λόγ. κοιν.

"Εκ τοῦ ἀρχ. οὐς. γράμμα τεῖα.

1) Τὸ ἀξίωμα τοῦ γραμματέως λόγ. κοιν. 2) Τὸ χρονικὸν διάστημα κατὰ τὸ ὅποιον εἶναι τις γραμματεὺς λόγ. κοιν.: "Επὶ τῆς γραμματείας τοῦ (δεῖνα) ἔγιναν ἔργα οὐσιαστικῆς προόδου λόγ. κοιν. 3) Τὸ γραφεῖον τοῦ γραμματέως γενικῶς καὶ εἰδικῶς πανεπιστημιακῆς σχολῆς λόγ. κοιν.: Δὲν ἔβγαλε ἀποτελέσματα ἀκόμη ἡ γραμματεία τῆς Φιλοσοφικῆς. 4) Τὸ σύνολον τῶν γραπτῶν μνημείων ἔθνους τινός, τὸ ὅποιον ἀντιπροσωπεύει τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ βίον λόγ. κοιν.: "Η ἀρχαία ἐλληνικὴ γραμματεία ἐπέδρασε βαθύτατα εἰς τὴν δύσιν λόγ. κοιν. 5) "Υπουργεῖον "Αθῆν. (παλαιότ.): "Η Γραμματεία τῶν ἐσωτερικῶν—τῶν ἐξωτερικῶν.

γραμματέλι τό, ἐνιχ. γραμματέλ' Θράκ. (Αἰν.)

"Εκ τοῦ οὐς. γράμμα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλι.

"Η μικρὰ ἐπιστολὴ ἐνθ' ἄν.: Οὐ δράκους ἔγραψ' ἓνα γραμματέλ' καὶ τοῦ ἔστειλε 'ς τὴν δράκινα (ἐκ παραμυθ.) Θράκ. (Αἰν.)

γραμματεύω "Ιων. (Κρήν.) κ.ἀ. γραμματεύω Λειψ. Πάτμ.

Τὸ ἀρχ. ρ. γράμμα τεύω.

1) Μανθάνω γράμματα, μορφώνομαι "Ιων. (Κρήν.): Μηδὲ σὺ ἡ γραμματέψες, μηδὲ τὸ παιδί σου ἡ γραμματίσες. 2) Μεταβ., μανθάνω ἄλλον γράμματα, μορφώνω τινὰ Λειψ. Πάτμ.: "Εφα τὴ νιότη μου νὰ τότε μεγαλώσω, νὰ τότε γραμματέψω Λειψ. "Εγραμμάτεψε τὰ παιδιὰ του Πάτμ.

γραμμάτι τό, Κορσ. γραμμάτσι Κορσ. Τσακων. (Πραστ.)—Λεξ. Μπριγκ. γραμμάτζι Τσακων. (Πραστ.)

"Υποκορ. τοῦ οὐς. γράμμα.

1) Γραφικὴ παράστασις, ζωγραφιὰ Κορσ.: "Ἀσμ.

"Απάνω 'ς τὰ πασοῦμια σου γραμμένα 'ναι γραμμάτσια.

2) Τὸ μικροῦ μεγέθους γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου Τσακων. (Πραστ.): Τσι γραμμάτζα εἶν' ἐνταῖ π' ἔσ' ποῖον; (τί γραμματάκια εἶναι αὐτὰ ποὺ κάνεις;) 3) "Επιστολὴ, συνήθως ὀλιγόλογος Κορσ. Τσακων. (Πραστ.)—Λεξ. Μπριγκ.: Μὴν ἀπολύκαὶ γκάνα γραμμάτσι τὰ καμπζία; (μήπως ἔστειλαν κανένα γραμματάκι τὰ παιδιὰ;) Πραστ. || *Ἀσμ.

Νὰ πᾶ' ρωτήσης τὸν ἀετὸ νὰ γράψω 'ς τὰ φτερούλια τ' νὰ γράψω 'ς τὰ φτερούλια τ' τρία φιλαρά γραμμάτσια, τό 'να νὰ πάη τῆς μάννας μου καὶ τ' ἄλλο 'ς τσ' ἀδερφῆς μου, τὸ τρίτο τὸ 'στερώτερο νὰ πάη 'ς τσῆ ποθητῆς μου (φιλαρά=φιλικὰ) Κορσ. 4) Κατὰ πληθ., ἡ παιδεία, ἡ μόρφωσις Τσακων. (Πραστ.): Νὰ μάθετε γραμμάτζα, ὄρκο μ'! (νὰ μάθης γραμματάκια, χρυσό μου!)

γραμματίζω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ. Καστάν. Πραστ. Σίταιν.) γραμματίζου πολλὰ. βορ. ἰδιωμ. γραμματίζω Τῆλ. γραμμακίζου Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Τυρ.) γραμμακίχουρ ἐνι Τσακων. (Πραστ.) γραμματίζω 'μα Τσακων. (Χαβουτσ.) Μετοχ. γραμματισμένος κοιν. καὶ Καππ. (Φλογ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) γραμματισμένους πολλὰ. βορ. ἰδιωμ. γραμματιζόμενος κοιν. γραμματιζ-ζούμενος Κῶς

